

Motion till riksdagen 2024/25:3215

av Camilla Hansén m.fl. (MP)

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2025 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell A i motionen.

Motivering

Tabell A Anslagsförslag för 2025 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens skolverk	1 342 316	88 000
1:2 Statens skolinspektion	629 618	±0
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	894 119	±0
1:4 Sameskolstyrelsen	64 440	±0
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	6 094 885	±0
1:6 Statligt stöd till särskild utbildning i gymnasieskolan	269 837	±0
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola	4 560 000	1 000 000
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	204 720	±0
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	118 582	±0
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 097 526	±0
1:11 Skolforskningsinstitutet	47 007	±0
1:12 Praktisknära skolforskning	36 043	±0
1:13 Bidrag till lärarlöner	4 875 000	±0
1:14 Särskilda insatser inom skolområdet	163 418	±0
1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling	8 243 000	1 500 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:16 Bidrag till vissa studier	17 525	±0
1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning	4 156 422	190 000
1:18 Myndigheten för yrkeshögskolan	171 383	±0
1:19 Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	4 010 383	±0
2:1 Universitetskanslersämbetet	173 554	±0
2:2 Universitets- och högskolerådet	227 348	±0
2:3 Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 182 340	33 100
2:4 Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 535 797	38 400
2:5 Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 533 879	38 400
2:6 Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 642 263	40 000
2:7 Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 510 004	38 500
2:8 Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 882 329	19 500
2:9 Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	2 069 522	31 800
2:10 Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 920 621	29 200
2:11 Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 680 969	25 800
2:12 Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 329 980	20 200
2:13 Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 860 065	28 000
2:14 Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 149 738	17 500
2:15 Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	849 860	13 100
2:16 Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 888 686	29 100
2:17 Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 415 763	21 800
2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 011 242	30 600
2:19 Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	815 936	12 900
2:20 Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	467 765	7 200
2:21 Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	818 759	12 900
2:22 Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	307 884	4 400
2:23 Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 274 706	19 200
2:24 Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	420 989	6 000
2:25 Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	956 771	14 600
2:26 Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	347 661	5 600
2:27 Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	671 582	10 300

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:28 Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	309 992	4 500
2:29 Malmö universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 139 603	17 500
2:30 Malmö universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	323 684	4 500
2:31 Mälardalens universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	738 969	11 500
2:32 Mälardalens universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	304 899	4 400
2:33 Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	310 692	4 400
2:34 Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	118 379	1 500
2:35 Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	232 369	3 100
2:36 Stockholms konstnärliga högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	60 094	1 200
2:37 Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	131 673	1 600
2:38 Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	37 689	1 100
2:39 Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	605 687	8 900
2:40 Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	114 574	1 500
2:41 Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	513 824	7 500
2:42 Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	118 193	1 500
2:43 Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	560 129	8 700
2:44 Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	125 498	1 600
2:45 Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	493 750	7 300
2:46 Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	111 415	1 500
2:47 Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	481 860	7 400
2:48 Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	107 351	1 500
2:49 Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	381 919	5 800
2:50 Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	71 916	1 300
2:51 Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	454 954	7 200
2:52 Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	101 197	1 400
2:53 Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	195 309	17 900
2:54 Konstfack: Forskning och utbildning på forskarnivå	24 000	10 100
2:55 Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	75 800	1 500
2:56 Kungl. Konsthögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	14 079	1 200
2:57 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	154 795	21 700

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
2:58 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Forskning och utbildning på forskarnivå	24 146	16 100
2:59 Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	505 232	7 400
2:60 Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	135 511	1 600
2:61 Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	47 430	1 200
2:62 Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	46 185	1 200
2:63 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	4 210 776	66 400
2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	1 332 722	150 600
2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor	703 061	13 100
2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 983 963	60 100
2:67 Särskilda bidrag inom högskoleområdet	70 980	±0
3:1 Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	8 439 046	±0
3:2 Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	420 061	±0
3:3 Vetenskapsrådet: Förvaltning	209 513	2 000
3:4 Rymdforskning och rymdverksamhet	1 345 356	±0
3:5 Rymdstyrelsen: Förvaltning	54 314	400
3:6 Institutet för rymdfysik	64 659	600
3:7 Kungl. biblioteket	464 751	4 500
3:8 Polarforskningssektariatet	70 712	700
3:9 Sunet	49 183	±0
3:10 Överklagandenämnden för etikprövning	5 700	±0
3:11 Etikprövningsmyndigheten	57 418	±0
3:12 Nämnden för prövning av oredlighet i forskning	11 750	±0
3:13 Särskilda utgifter för forskningsändamål	80 695	±0
3:14 Gentekniknämnden	5 045	±0
4:1 Internationella program	81 589	±0
4:2 Avgift till Unesco och ICCROM	32 186	±0
4:3 Kostnader för Svenska Unescorådet	11 684	±0
4:4 Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	24 943	±0
99:1 Fritids för barn vars föräldrar inte arbetar	±0	290 000
99:2 Kostnadsfri frukost i skolan	±0	1 000 000
99:3 Stärkt elevhälsa	±0	350 000
Summa	103 845 141	5 462 800

Svensk skola ska vara en skola för alla och staten måste ta ett större ansvar för en likvärdig skola med stark kunskapsutveckling. Sambandet mellan skolmisslyckanden och fattigdom, utanförskap och kriminalitet är starkt och väl belagt i forskningen. Staten måste fortsätta rikta resurser för att öka likvärdigheten i skola och fritidshem över hela landet. Vi gör hela samhället en otjänst när vi sparar på skolorna. Miljöpartiet ökar därför anslaget för likvärdighet och kunskapsutveckling för 2025 med 1,5 miljarder kronor i anslag 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling.

Miljöpartiet ser att staten behöver ta ett större ansvar för att skolor i hela landet ska ha tillräckliga resurser för att hålla en god kvalitet. Därför tillför vi 88 miljoner kronor årligen 2025–2027 i anslag 1:1 Statens skolverk för kvalitetsdialoger. Syftet med dialogerna är att underlätta och stärka huvudmännens systematiska kvalitetsarbete. De

bidrar också till ökad kvalitet och likvärdighet i skolan i förhållande till det nationella kvalitetssystemet.

Vi ser vidare att ett stopp för vinstutdelningen är helt nödvändigt eftersom den driver på segregationen och ökar ojämlikheten mellan skolor. Skolans syfte ska alltid vara utbildning – aldrig vinst. Därför hör aktiebolag med vinstsyfte inte hemma i skolan.

I regeringens budget har anslaget 1:15 Statligt stöd för stärkt kunskapsutveckling ändrat rubrik sedan 2024. Tidigare innehöll även anslaget stärkt likvärdighet. Regeringen signalerar därmed att man prioriterar ned vikten av stärkt likvärdighet.

En likvärdig förskola för alla barn

Förskolan har en viktig roll i att kompensera för skillnader i barns uppväxtvillkor. Vi vet också att deltagande i förskola har betydelse för barnets framtida skolresultat. I Sverige går idag nästan alla barn i förskola, men bland de barn som inte deltar kommer en större andel från familjer bosatta i socioekonomiskt utsatta områden. Samtidigt arbetar färre legitimerade förskollärare och utbildade barnsköterskor i dessa områden. Miljöpartiet tillför därför förskolemiljarden på 1 miljard kronor för 2025 till statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan inom anslag 1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt kvalitetshöjande åtgärder inom förskola.

Vidare vill vi att alla barn som inte går i förskolan aktivt ska erbjudas en förskoleplats och att kommunerna ska följa upp de barn som inte tar del av förskolan. Kommunernas nya uppdrag att följa upp de barn mellan tre och fem år som inte tar del av förskolan behöver få tillräckliga resurser.

En bättre skola för alla

Skolan ska vara en inkluderande miljö och ge förutsättningar till alla barn att lära sig och få kunskap. Vi vill bygga ut elevhälsan samt stärka och införa bemannade skolbibliotek på alla skolor. Miljöpartiet finansierar även frukost till elever i grundskolan och gymnasiet med 1 miljard kronor årligen 2025–2027 i anslaget 99:2 Kostnadsfri frukost i skolan.

Miljöpartiet vill bygga ut elevhälsan och inleder en satsning på 350 miljoner kronor för detta på kuratorer genom anslag 99:3 Stärkt elevhälsa.

Miljöpartiet vill även förstärka undervisningen i modersmål, inte minst nationella minoritetsspråk som vi vill ska bli ett eget skolämne.

Alla barn ska ha rätt till fritids

Fritidshemmet är ett viktigt komplement till skolan. Det ger barnet stöd i lärandet och både social och språklig träning. Fritids kan fylla en viktig roll i att stötta de barn som har tuffast förutsättningar att klara skolan. Men de barn som har störst nytta av fritids saknar ofta rätten att gå där. Ett barn med långtidsarbetslösa föräldrar eller som av andra skäl befinner sig i en utsatt miljö riskerar att gå miste om fritidshemmets stöd eftersom det idag bara är barn vars föräldrar arbetar som har rätt att gå där. Miljöpartiet vill ge alla barn rätt till fritids och samtidigt stärka kvaliteten och likvärdigheten genom 290

miljoner kronor årligen 2025–2027 i anslag 99:1 Fritids för barn vars föräldrar inte arbetar.

Satsa på lärarna

När Miljöpartiet satt i regeringen tillförde vi medel för höjda lärarlöner. Detta är en viktig fråga för att höja lärarens status. Ytterligare en viktig fråga är att ge förutsättningar för vidareutbildning. Vi lägger 50 miljoner kronor årligen 2025–2027 i höjt anslag på 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor. Dessa medel avser satsningar på vidareutbildning av obehöriga lärare (VAL), stöd till Waldorflärlärodbildningen, en särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) inkl. Teach for Sweden samt KPU för dem med utländsk examen. Anslaget ska även gå till övningsskolor, praktiska forskning samt till Kulturskoleklivet, som avser pedagogisk utbildning för aktiva konstutövare.

Öka tillgången till kultur från förskola till gymnasium

Kulturen och konsten är fundamentala för oss människor. Kulturen sätter färg, ton och form på vår tillvaro och gör att vi förstår oss själva, livet och vår värld bättre. Miljöpartiet vill stärka alla barns tillgång till kultur i skolan, bland annat genom att återinrätta estetiska ämnen på alla gymnasieprogram och öka tillgången till kulturupplevelser för barn och unga från förskola till gymnasium.

Kulturen, kreativiteten och de estetiska uttrycken behöver vara närvarande i hela utbildningskedjan. Utbildning och bildning handlar om att nödvändig kompetens finns i välfärden och omställningen, men det handlar också om en helhetssyn på människan. Kulturen i utbildningssystemet bidrar med nödvändighet till både att vi växer som människor och att vi ser till att den kompetens som krävs för att till exempel det svenska musikundret ska leva. Den kulturella utbildningskedjan börjar redan i förskolan och kräver konstnärlig kompetens hos lärare i alla delar av skolan och i kulturskolan. För att stödja kompetensförsörjningen inom kulturskolan finns exempelvis satsningen Kulturskoleklivet sedan 2019, som är en långsiktig satsning på pedagogisk utbildning för att arbeta i kulturskolan enligt anslag 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor.

Ge asylsökande rätt till sfi

För den som kommer ny till Sverige ska det finnas snabba vägar in i det svenska samhället. Att kunna det svenska språket spelar en stor roll för möjligheten att få ett arbete, ägna sig åt andra studier eller i övrigt delta i samhällslivet. Miljöpartiet välkomnar att regeringen i årets budgetproposition föreslår flera satsningar för att fler ska lära sig svenska. Vi anser dock att insatserna är otillräckliga och ifrågasätter retoriken kring att kartlägga utrikesföddas språkkunskaper utan att specificera innehållet i en sådan kartläggning. Miljöpartiet vill se kraftfullare åtgärder och föreslår därför att svenska för invandrare (sfi) utökas så att även asylsökande ska få rätt att snabbt lära sig svenska.

Idag erbjuds sfi bara till personer som fått besked om uppehållstillstånd. Asylsökande hänvisas istället till den mer begränsade språkutbildningen som ges av vissa

studieförbund och frivilligorganisationer. Miljöpartiet menar att det hade varit till fördel för asylsökandes språkinläring och integration om även de gavs rätt till sfi. Sfi har bättre förutsättningar att erbjuda såväl språkutbildning som relevant samhällsinformation. Studierna utgår från en tydlig kursplan och kan anpassas efter deltagarnas olika förutsättningar och utbildningsbakgrund. Det erbjuds dessutom i alla Sveriges kommuner.

För att ge alla asylsökande rätt till sfi tillför Miljöpartiet 190 miljoner kronor för år 2025 och 200 miljoner kronor för år 2026 och 2027 till anslag 1:17 Statligt stöd till vuxenutbildning. Det är viktigt att säkerställa tillräckligt med utbildningsplatser och att sfi-lärarna har god kompetens. Det ska även finnas goda möjligheter att kombinera sfi med arbete och yrkesstudier.

Högre utbildning och forskning

Sverige ska vara ett land där alla har möjlighet till livslångt lärande. Vår ställning som kunskapsnation bygger på en välutbildad befolkning och på forskning av hög kvalitet. Tyvärr pågår en orimlig urholkning av lärosätenas finansiering genom produktivitetsavdraget som gör att finansieringen krymper. Det leder till färre undervisningstimmar för studenterna, och lärare och forskare som ska producera mer världsledande forskning på kortare tid. Miljöpartiet tillför därför 556,5 miljoner år 2025, 564,9 miljoner år 2026 och 579,2 miljoner år 2027 fördelat till samtliga lärosäten för ett avskaffande av produktivitetsavdraget. Utöver detta gör Miljöpartiet en förstärkning av högre studier och forskning med 368 miljoner kronor under 2025, vilket fördelas på anslag inom 2:3 till 2:67 samt 3:1 till 3:8.

Läkarutbildningen är viktig för kompetensförsörjningen av läkare och för klinisk forskning runt om i landet. För Miljöpartiet är det självklart att samtliga lärosäten och regioner där den verksamhetsförlagda utbildningen och kliniska forskningen äger rum har lika villkor. Det innebär att alla lärosäten ska få ersättning för antalet helårsstudenter på samma beräkningsgrund. För Örebro universitet beräknas ersättningen på 366 helårsstudenter för 2025, när det prognostiserade antalet är 643 helårsstudenter. Det innebär att Örebro universitet förlorar drygt 20 miljoner kronor varje år jämfört med om lärosätet skulle få ersättning enligt samma beräkningsgrund som övriga lärosäten. Miljöpartiet tillför därför 20 miljoner kronor i permanenta anslag inom 2:66 Ersättningar för klinisk utbildning och forskning.

Säkra den utbildningsvetenskapliga forskningen (ULF)

ULF står för utbildning, lärande och forskning, och akronymen är en blinkning åt det så kallade ALF-avtalet, det vill säga det avtal som staten har med regionerna om samverkan inom forskning och utbildning för att främja hälso- och sjukvårdens utveckling. Syftet är att främja en långsiktig utveckling av svensk skola genom samverkan mellan skolhuvudmän och lärosäten kring praktiktäna forskning. Försöksverksamheten startade 2017 och övergår till permanent verksamhet den 1 januari 2025. Den breda utbildningen i Sverige gynnas av ett utvecklat samverkansarbete och inte minst praktiktäna forskning. Miljöpartiet är mycket positivt inställt till satsningen och ämnar säkra en långsiktig finansiering till verksamheten genom att tillföra 90 miljoner kronor per år 2025–2027 i anslaget 2:64 Särskilda utgifter inom universitet och högskolor.

Camilla Hansén (MP)

Mats Berglund (MP)

Jan Riise (MP)

Annika Hirvonen (MP)

Rasmus Ling (MP)

Ulrika Westerlund (MP)